

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพตามแนวพระพุทธศาสนา

Upgrading Achievement of Ordinary National Educational Test (O-Net)

By Using the Deming Cycle with the Buddhist Principle

ชลธิชา เพชรานารากร¹

Chonthicha petcharanarakorn¹

วรกฤต เกื่อนช้าง², สุพรต บุญอ่อน³

Worrakrit Thuenchang², Suprot boon-on³

บทคัดย่อ

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพตามแนวพระพุทธศาสนา มีดังนี้ 1) การวางแผนด้วยฉันทะ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ให้การช่วยเหลือและหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ในการกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน การตั้งงบประมาณ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก 2) การปฏิบัติตามแผนด้วยวิริยะ จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สร้างความตระหนักให้กับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) การตรวจสอบด้วยจิตตะ การตรวจสอบดำเนินการติดตามนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง และ 4) การปรับปรุงด้วยวิมังสา ให้รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบเป็นประจำ วิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำผลพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ : การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net), วงจรคุณภาพ, แนวพระพุทธศาสนา

Abstract

Upgrading achievement of Ordinary National Educational Test (O-Net) by using the Deming Cycle with the Buddhist Principle consisted of 1) the planning with the Chanda (Will) should be participation of all sectors to suggest, assist and

¹ นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์, E-mail: toon_ack@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์, ประธานที่ปรึกษาชุมชนิพนธ์และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

³ รองศาสตราจารย์, อาจารย์ที่ปรึกษาชุมชนิพนธ์ร่วมและอาจารย์ประจำวิทยาเขต

find solutions together in determining the activity of teaching and setting a budget supply facilities, 2) the implementation of the plan with the Viriya (Effort) should be arranging a parents meeting at least once time a month to create awareness on the activities of teaching to the teachers, 3) the monitoring with the Citta (Thoughtfulness) should be monitored continuously, and 4) the improvement with the Vimamsa (Investigation) should be always reported the achievement of students with the related people and analyzed an individual student database. The results were analyzed to develop further.

Keywords: Upgrading Achievement of Ordinary National Educational Test (O-Net), The Deming Cycle, the Buddhist Principle

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 221 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันการทดสอบแห่งชาติ พ.ศ. 2548 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย พัฒนา และให้บริการทางการประเมินผลทางการศึกษาและทดสอบทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติและระดับนานาชาติ โดยดำเนินงานตามมาตรการ 7 อย่าง อันได้แก่ 1) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทําระบบ วิธีการทดสอบ และพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล ตามมาตรฐานการศึกษา 2) ดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการศึกษาและการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ตลอดจนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการทดสอบทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษา 3) ดำเนินการเกี่ยวกับการทดสอบทางการศึกษา บริการสอบวัดความรู้ความสามารถ และการสอบวัดมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพ เพื่อนำผลไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการเทียบระดับและการเทียบโอนผลการเรียนที่มาจากการศึกษาในระบบเดียวกันหรือการศึกษาต่างระบบ 4) ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย และเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการทดสอบทางการศึกษา ตลอดจนเผยแพร่เทคนิคการวัดและประเมินผลการศึกษา 5) เป็นศูนย์กลางข้อมูลการทดสอบทางการศึกษา ตลอดจนสนับสนุน และให้บริการผลการทดสอบแก่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ 6) พัฒนาและส่งเสริมวิชาการด้านการทดสอบและประเมินผลทางการศึกษา รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านการทดสอบและประเมินผล ด้านการติดตามและประเมินผลคุณภาพบัณฑิต รวมทั้งการให้การรับรองมาตรฐานของระบบ วิธีการ เครื่องมือวัดของหน่วยงานการประเมินผลและทดสอบทางการศึกษา และ 7) เป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการทดสอบทางการศึกษาทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) และ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2553) ในมาตรา 6 กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ

วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาให้แก่คนในสังคมโดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาและการบริหาร รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาโดยกำหนดเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกระดับชั้นโดยวัดผลจากการผ่านการทดสอบมาตรฐานในระดับชาติและนานาชาติ ขจัดความไม่รู้หนังสือให้สิ้นไปจากสังคมไทย จัดให้มีครูดีเพียงพอในทุกห้องเรียน เนื่องจากการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาศักยภาพและความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขจึงเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า ประเด็นของ “คุณภาพการศึกษา” เป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดประเด็นหนึ่ง ซึ่งสังคมไทยและกระทรวงศึกษาธิการกำลังให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ และพยายามพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่ง สถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคมว่าสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามที่สังคมคาดหวัง สามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและบรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญในการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างมากโดยได้กำหนดจุดเน้นด้านผู้เรียนว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ (O-NET) กลุ่มสาระหลัก เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้วยการส่งเสริมการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความสามารถทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และส่งเสริมความก้าวหน้าของครู ให้มีวิทยฐานะที่สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพและวิทยฐานะของผู้บริหารและครูด้วย

จากสถานการณ์ด้านการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พบว่าคนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัยแต่มีปัญหาด้านสติ ปัญหาคุณภาพการศึกษาพบว่าเด็กวัยเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 และมาตรฐานความสามารถของผู้เรียนในเรื่องการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์มีวิจารณ์ญาณและคิดสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ สอดคล้องกับบอรา ดิทุ้ง ได้กล่าวว่าจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2559 นั้นพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนทั้งสามระดับชั้นมีผลการทดสอบหลายมาตรฐานและเกือบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับที่ควรปรับปรุงอย่างเร่งด่วน ภาระงานการปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับกระทรวง เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษารวมไปถึงหน่วยย่อยๆ ในชั้นเรียนที่ควรตระหนักถึงวิกฤตการณ์และดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารวิชาการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเร่งด่วน แต่ในความจริงยังมีการดำเนินการค่อนข้างน้อยมากทั้งนี้จากการศึกษาว่าสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนตกต่ำนั้นมีด้วยกันหลายปัจจัย ซึ่งปัจจัยที่สำคัญได้แก่ทักษะและความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนความสามารถของครูผู้สอนนักเรียนการชี้แนะที่ถูกต้อง หลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพ

บริบทท้องถิ่น บรรยายการจัดการจัดการเรียนรู้ไม่เอื้อต่อการจัดการ นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้น ผู้ปกครองขาดความตระหนักและส่งเสริมต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้านทั้งนี้มีปัจจัยที่สำคัญหลัก 3 ประการที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และระดับผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ ตัวผู้เรียน ตัวครูและการได้รับสนับสนุนทางการศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนการสอน การแนะแนวส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ศักดา กะแหะเตบ, นพรัตน์ ชัยเรืองและประยงค์ ชูรักษ์ ได้กล่าวว่าสถาบันทางการทดสอบแห่งชาติ (สทศ.) ได้กำหนดประกาศผลสอบแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558 จากการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน 5 วิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50

ดังนั้น การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาและผลักดันให้นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุเป้าหมาย จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตรงตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาก่อให้เกิดความ สามัคคี และลดความขัดแย้งในการทำงานเพิ่มความไว้วางใจ สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีความสุขพอใจดี สร้างความเป็นประชาธิปไตย ลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากร ช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยโรงเรียนต้องกำหนดเป้าหมายว่าแต่ละปีจะอย่างไร ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเพิ่มขึ้น และเป็นสัดส่วนเท่าใดตามสภาพความพร้อมของโรงเรียน ตลอดจนการประเมินผลในชั้นเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน และข้อสอบควรเน้นการคิดวิเคราะห์ การนำไปใช้ในรูปแบบเดียวกับข้อสอบ O-NET

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (Ordinary National Education Test หรือ O - NET)

การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (Ordinary National Education Test หรือ O - NET) เป็นการทดสอบความรู้ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียนที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ทุกคน ทุกสังกัด โดยประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 67 มาตรฐานการเรียนรู้ครอบคลุม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) วัตถุประสงค์ของการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐานนั้น เพื่อ 1) ทดสอบความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2) ทดสอบความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 3) เพื่อนำผลไปใช้เพื่อเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 4) เพื่อนำผลสอบไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน 5) เพื่อนำผลการทดสอบไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชาติ ดำเนินการโดย

การทำการสอบโดยสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นหน่วยงานนอกที่ทำหน้าที่ในการประเมินระดับชาติ ซึ่งในปัจจุบันนอกจากการทดสอบแห่งชาติยังมีบทบาทในการทดสอบวัดผลเพื่อประเมินคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนแล้ว ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ถูกนำมาเป็นอัตราคะแนนในการสอบเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้น ผลการสอบการศึกษาระดับชาติจึงมีความสำคัญอย่างมากสำหรับผู้เรียนที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โรงเรียนจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา ตามนโยบายของรัฐบาล และโครงการการบริหารงานของโรงเรียนแล้วยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการทดสอบระดับชาติ และเพื่อทราบถึงมาตรฐานความรู้ของผู้เรียน ประสิทธิภาพการสอนของโรงเรียนอีกด้วย

นโยบายของสถาบันทางการทดสอบแห่งชาติ (สทศ.) นั้นมุ่งเน้นให้มีการนำผลการสอบ O - NET ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และหลักการนำผลการทดสอบ O - NET ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้คะแนนเป็นส่วนหนึ่งในการคัดเลือกเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นและเป็นเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาโดยครูผู้สอนควรนำคะแนนไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก นอกจากนี้ยังได้พัฒนา แผนภูมิ ได้กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนับเป็นตัวชี้วัดทางการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของเด็กไทย เพราะเป็นสิ่งรับประกันการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อม มีศักยภาพสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ ความสำเร็จของการศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยในปัจจุบันมีการปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้อบรม ปรับปรุงบทบาทของครูจากผู้บอกความรู้มาเป็นผู้จัดประสบการณ์ เปลี่ยนบทบาทจากพระเอกให้เป็นผู้กำกับการแสดง นักเรียนเป็นผู้แสดงแล้วก็ตาม แต่ก็ยังพบว่าการศึกษาไทยมีปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษา เห็นได้จากสรุปผลการศึกษาศักยภาพของเด็กไทยของกรมวิชาการพบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่มีศักยภาพต่ำสุดในทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต โดยเฉพาะทักษะการคิด

ดังนั้น ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขึ้นพื้นฐาน เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งในการสร้างความตระหนักแก่นักเรียนในแง่ของมุมมองด้านชื่อเสียงของโรงเรียน หรือผลการทดสอบของรุ่นพี่ในปีที่ผ่านมาที่ทำไว้ได้ดี โรงเรียนส่วนใหญ่จึงได้เน้นย้ำ ให้นักเรียนทำข้อสอบอย่างเต็มที่ตามศักยภาพที่มี เพื่อเป็นชื่อเสียงและหน้าตาของโรงเรียน จึงทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจ และเป็นแรงกระตุ้นผลักดันให้กับนักเรียนในการทำข้อสอบอย่างเต็มที่

วงจรคุณภาพ

วงจรคุณภาพ หรือ วงจรเดมมิง PDCA เป็นวงจรที่พัฒนามาจากวงจรที่คิดค้นโดย วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต (Walter Shewhart) ผู้บุกเบิกการใช้สถิติสำหรับควบคุมอุตสาหกรรมและต่อมาวงจรนี้เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น เมื่อ เอ็ดเวิร์ด เดมมิง (W. Edwards Deming) ปรมาจารย์ด้านการบริหารคุณภาพเผยแพรให้เป็นที่เครื่องมือสำหรับการปรับปรุงกระบวนการทำงานของพนักงานภายในโรงงานให้ดียิ่งขึ้น และช่วยค้นหาปัญหาอุปสรรคในแต่ละขั้นตอนการผลิตโดยพนักงานเอง

จนวงจรนี้เป็นที่รู้จักกันในอีกชื่อว่า “วงจรเดมมิง” ต่อมาพบว่า แนวคิดในการใช้วงจร PDCA นั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทุกกิจกรรม จึงทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากขึ้นทั่วโลก PDCA

รูปแบบของวงจรเดมมิง มีอักษรศัพท์ภาษาอังกฤษ 4 คำ คือ

P : Plan = วางแผน

D : Do = ปฏิบัติตามแผน

C : Check= ตรวจสอบ / ประเมินผลและนำผลประเมินมาวิเคราะห์

A : Action = ปรับปรุงแก้ไข/ดำเนินการให้เหมาะสม

ลักษณะของวงจรคุณภาพหรือ วงจรเดมมิง PDCA มี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ทุกครั้งที่เริ่มต้นทำกิจกรรมอะไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนหรือการทำงาน วงจรคุณภาพจะช่วยให้กิจกรรมมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการตั้งเป้าหมายด้วยการวางแผน (P) และนำไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นจึงต่อด้วยการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้นั้นเป็นไปตามที่คิดไว้มากน้อยเพียงใด และท้ายที่สุด นำผลที่ได้จากการประเมินไปดำเนินการต่อตามความเหมาะสม (A) หากผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามที่วางแผนไว้ ก็ให้จัดทำมาตรฐานวิธีการดำเนินการนั้นเพื่อกิจกรรมในลักษณะเดียวกันต่อไป แต่หากผลที่เกิดขึ้นไม่เป็นไปตามแผน เราอาจจำเป็นต้องคิดปรับเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่างซึ่งอาจเป็นการเปลี่ยนเป้าหมาย เปลี่ยนแผน หรือเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติก็ได้

2. เมื่อต้องการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเริ่มจากการระบุปัญหาและคิดค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยการกำหนดเป็นแผน (P) และลงมือแก้ปัญหตามแนวทางนั้น ๆ (D) ซึ่งในความเป็นจริงปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ อาจได้รับการเยียวยาได้สำเร็จหรือไม่ก็ได้ จึงจำเป็นต้องตรวจสอบผลลัพธ์และประเมินวิธีการแก้ปัญหาที่ได้เลือกไว้ (C) และท้ายที่สุดเมื่อได้ผ่านการตรวจสอบและประเมินผลแล้วหากวิธีการแก้ปัญหานั้น ๆ เป็นวิธีที่ถูกต้องให้นำวิธีนั้นใช้กับปัญหาในลักษณะเดียวกัน แต่หากวิธีการแก้ปัญหานั้นไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ให้ลองหาทางคิดวิธีการใหม่หรือเริ่มต้นระบุปัญหาใหม่ (A)

อาจกล่าวได้ว่า วงจรคุณภาพ หรือ วงจรเดมมิง PDCA เป็นเทคนิคการปรับปรุงงานหรือ แม้แต่การเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องยังเป็นเทคนิคในการแก้ปัญหาให้กับทุกคนได้ ผู้ที่ใช้เทคนิคนี้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ครู อาจารย์ หรือคนทำงาน จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลที่น่าพึงพอใจในทุกขั้นตอน จะช่วยให้เรามีการเรียนรู้ ฝึกให้เราคิดในเชิงวิเคราะห์

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพ

การยกระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้กระบวนการทฤษฎีของเดมมิง คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) ในภาพรวม สอดคล้องกับพัชรี หอมรินทร์ได้กล่าวถึงแนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วงจรเดมมิง ดังนี้

1. ด้านการวางแผน มีแนวทางดังต่อไปนี้

1.1 การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และองค์กรต่าง ๆ โดยจัดให้มีการประชุมเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เสนอความคิดเห็น ให้การช่วยเหลือและหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน

1.2 วางแผน ประชุม แสดงความคิดเห็นร่วมกันระหว่างผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และองค์กรต่าง ๆ ในการกำหนดกิจกรรม การจัดตั้งงบประมาณ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.3 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ โดยดำเนินการให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรในการเข้าร่วมอบรมทางวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และโรงเรียนควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล การวิเคราะห์ผลสอบของนักเรียนในแต่ละปีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ได้ดีขึ้น

2. ด้านการปฏิบัติตามแผน มีแนวทางดังต่อไปนี้

2.1 จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้พบปะครูประจำชั้น ประจาวินาทีเพื่อได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันด้านพฤติกรรมการณ์เรียนของนักเรียนแต่ละบุคคล

2.2 สร้างความตระหนักให้กับครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ มีการวัดผลประเมินผลประจำเดือนให้กับนักเรียน เพื่อประเมินพัฒนาการเรียนของนักเรียน และนำผลนั้นมาวิเคราะห์หาแนวทางพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 จัดทำปฏิทินนิเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อการนิเทศติดตาม กำกับชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ โดยการสัมภาษณ์ พูดคุย กับครูผู้สอน และนักเรียน เพื่อหาแนวทางพัฒนาร่วมกัน

3. ด้านการตรวจสอบ มีแนวทางดังต่อไปนี้

3.1 จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งเพื่อพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนถึงพฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองช่วยปรับพฤติกรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ พร้อมทั้งให้มีการรายงานผลการติดตามเป็นระยะ ๆ เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาาร่วมกัน

3.2 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อการนิเทศ ติดตาม กำกับชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะกรรมการ ซึ่งครูกับครูด้วยกัน หรืออาจแต่งตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เข้ามีส่วนร่วมด้วย

3.3 จัดให้มีศึกษานิเทศก์ออกติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูประจำทุกเดือน มีการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การสังเกตการสอนของครู เพื่อนำผลมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาปรับปรุง

4. ด้านการปรับปรุง มีแนวทางดังต่อไปนี้

4.1 รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ เช่น ผู้ปกครอง นักเรียน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงในส่วนที่ยังด้อย โดยจัดทำรายงานผลการเรียนแจ้งไปยังผู้ปกครอง บำยนิเทศ จดหมายข่าว เป็นต้น

4.2 จัดทำระบบสารสนเทศ ฐานข้อมูลวิเคราะห์ผลการเรียนเรียนของนักเรียน เป็นรายบุคคลเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ไปพัฒนาต่อไป

4.3 จัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เพื่อเผยแพร่ให้กับผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าไปดูผลการเรียนของบุตรหลาน และที่สำคัญโรงเรียนต้องจัดทำรายงานประเมินตนเองประจำปีการศึกษา (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป เพื่อร่วมกันปรับปรุง พัฒนา ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่อไป

แนวคิดตามหลักอิทธิบาท 4

อิทธิบาท 4 หมายถึง คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ หรือคุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย (path of accomplishment; basis for success)

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ได้ให้ความหมายของอิทธิบาท 4 ไว้ว่า อิทธิบาท แปลว่า ธรรมเครื่องให้ถึงอิทธิ (ฤทธิ์ หรือ ความสำเร็จ) หรือ ธรรมเป็นเหตุให้ประสบความสำเร็จ หรือแปลง่ายๆ ว่า ทางแห่งความสำเร็จ” ดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า อิทธิบาท 4 คือ ธรรมแห่งความสำเร็จ หรือธรรมะที่ใช้ในการทำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน ประกอบด้วย

1. ฉันทะ คือ ความพอใจ อันดับแรกต้องสำรวจตนเองว่า มีความชอบหรือศรัทธาทางด้านใด แล้วมุ่งไปในเส้นทางนั้น อาจเริ่มต้นง่าย ๆ ด้วยการตั้งคำถามกับตัวเอง ฉันทะงานเพื่ออะไร ฉันทะมีความสุขหรือไม่หากงานที่ทำอยู่ไม่ใช่งานที่รักเสียทีเดียว เพื่อเราจะได้มีเวลาค้นหาและปรับเปลี่ยนตัวเอง หรือปรับศรัทธาของตัวเองให้เข้ากับงานที่ทำอยู่ อย่างไรก็ตาม เชื่อเถอะว่างาน

แต่ละอย่างนั้น ไม่มีทางที่ใครจะขึ้นขอบไปทั้งหมดทุกกระบวนการ ดังนั้น ถ้าคุณพอใจที่จะทำ และมีความสุขกับงาน เชื่อว่างานที่คุณทำอยู่ต้องออกมาดีแน่ ๆ

2. วิริยะ คือ ความเพียร งานทุกอย่างจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความขยันหมั่นเพียร ความวิริยะจึงเป็นเครื่องมืออีกอย่างหนึ่งที่จะนำคุณไปสู่ความสำเร็จได้ ยิ่งคุณขยันเท่าไรผลตอบแทนที่คุณจะได้รับมันก็มีมากเท่านั้น ที่สำคัญความวิริยะจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยความรักในงานจากฉันทะนั่นเอง และความวิริยะไม่ใช่การทำงานแบบเอาเป็นเอาตาย แต่เป็นการหมั่นฝึกฝนตนเองต่างหาก ทั้งนี้ มีข้อน่าสังเกตสำหรับคนทำงานร่วมกันคือ จะต้องขยันด้วยกันทั้งหัวหน้าและลูกน้อง ยิ่งผู้เป็นหัวหนายิ่งสำคัญมาก ถ้าเป็นคนเกียจคร้าน คิดกินแรงอย่างเดียว ลูกน้องก็มักขยันไปได้ไม่นาน เดียวก็ราวีมือกันหมด แต่ถ้าหัวหน้าเอาการเอางาน ก็จะสามารถดึงลูกน้องให้ขยันขันแข็งขึ้นด้วย

3. จิตตะ คือ มีความตั้งใจมั่น จิตใจที่จดจ่อกับงานล้วนเกิดผลดีต่องานที่ทำ จิตตะเป็นธรรมะที่แสดงถึงสติ ความรอบคอบและความรับผิดชอบที่จะตามมา ซึ่งในสังคมการทำงานปัจจุบันนี้ มุ่งเน้นแย่งชิงตำแหน่งกัน และขัดขวางจนลืมนึกไปว่า งานที่ตนเองต้องรับผิดชอบนั้นคือสิ่งใดกันแน่ จิตตะจึงมีความสำคัญในการทำงานโดยไม่วกแวกออกไปนอกกลุ่มนอกทาง ดังนั้น เมื่อคุณมีทั้งฉันทะและวิริยะแล้ว จิตตะจะเป็นเสมือนรื้อของเส้นทางที่ไม่ให้ไขว้เขวออกนอกทางสู่ความสำเร็จได้ อย่างไรก็ดี ปกติคนที่โตเป็นผู้ใหญ่รับผิดชอบ มักจะใส่ใจกับงานอยู่แล้ว เพราะธรรมชาติจะทำให้หยุดคิดยาก แต่เสียอยู่อย่างเดียวคือ ชอบคิดเจ้ากี้เจ้าการแต่เรื่องงานของคนอื่นคอยติ คอยสอดแทรก คอยวิพากษ์วิจารณ์ ในขณะที่ธุระของตัวเองกลับไม่คิดไม่ดู ซึ่งไม่ส่งผลให้งานของเราดีขึ้น พระพุทธเจ้า จึงทรงสอนให้เป็นนักตรวจตรางาน คือให้มีจิตตะ แล้วก็ทรงให้โอวาทสาธปไว้ด้วยว่า "ควรตรวจตรางานของตัวเอง ทั้งที่ทาแล้วและยังไม่ได้ทา"

4. วิมังสา คือ มีใจจดจ่อกับงานที่ทำ เป็นสุดยอดของวิธีทำงานให้สำเร็จ อยู่ในอิทธิบาทข้อสุดท้ายนี้ วิมังสา แปลว่า การพินิจพิเคราะห์ หมายความว่า ทำงานด้วยปัญญา ด้วยสมมตคิด ไม่ใช่สักแต่ว่าทำ คนเราแม้จะรักงานแค่ไหน บากบั่นเพียงใด หรือเอาใจจดจ่อกับอยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าขาดการใช้ปัญญาพิจารณางานด้วยแล้ว ผลที่สุดงานก็ค้างค้ำและผิดพลาดจนได้

นอกจากนี้ อิทธิบาทธรรมถือเป็นเครื่องช่วยให้ผู้ปฏิบัติดำเนินไปสู่จุดหมายได้อย่างมั่นคง ไม่ละทิ้งกลางคัน โดยมีความตั้งใจมั่น มีความขยันหมั่นเพียรไม่ทอดทิ้ง และใช้จิตคิดไตร่ตรองอยู่เสมอไม่ละทิ้งตลอดการเดินทางจนลุล่วงเป้าหมาย

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้อธิบายรูปแบบของอิทธิบาท 4 ไว้ดังนี้

1. ฉันทะ คือ ความพอใจ ได้แก่ ความมีใจรักในสิ่งที่ทำ และพอใจใฝ่รักในจุดหมายของสิ่งที่ทำนั้น อยากทำสิ่งนั้น ๆ ให้สำเร็จ อยากให้งานนั้นหรือสิ่งนั้นบรรลุถึงจุดหมาย พูดให้ลึกลงไป ในทางธรรมว่า ความรักใฝ่ใจปรารถนาต่อภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ซึ่งเป็นจุดหมายของสิ่งที่กระทำหรือซึ่งจะเข้าถึงได้ด้วยการกระทำนั้น อยากให้สิ่งนั้น ๆ เข้าถึงหรือดำรงอยู่ในภาวะที่ดี ที่งดงามที่ประณีต ที่สมบูรณ์ที่สุดของมัน หรืออยากให้ภาวะดีงามเต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งนั้น ๆ ของงานนั้นเกิดมีเป็นจริงขึ้น อยากทำให้สำเร็จผลตามจุดหมายที่ดีงามนั้น

2. วิริยะ คือ ความเพียร ได้แก่ ความอาจหาญ แก่กล้า บากบั่น ก้าวไป ใจสู้ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เมื่อคนรู้วสิ่งใดมีค่าควรแก่การบรรลุถึง ถ้าวิริยะเกิดขึ้นแก่เขาแล้ว แม้โดยินว่าจุดหมายนั้นจะลู่ถึงได้ยากนัก มีอุปสรรคมาก หรืออาจใช้เวลายาวนานเท่านั้นเท่านี้เดือน เขาก็ไม่ท้อถอย กลับเห็นเป็นสิ่งที่ท้าทายที่เขาจะเอาชนะให้ได้ทำให้สำเร็จ

3. จิตตะ คือ ความคิดจดจ่อ หรือเอาใจฝักใฝ่ ได้แก่ ความมีจิตผูกพัน จดจ่อ ฝักคึดเรื่องนั้น ใจอยู่กับงานนั้น ไม่ ปล่อย ไม่ห่างไปไหน ถ้าจิตตะเป็นไปอย่างแรงกล้า ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรืองานอย่างใดอย่างหนึ่ง คนผู้นั้นจะไม่สนใจไม่รับรู้เรื่องอื่น ๆ ใครพูดอะไรเรื่องอื่น ๆ จะไม่สนใจ แต่ถ้าพูดงานนั้นจะสนใจเป็นพิเศษทันที บางทีจะทำเรื่องนั้นงานนั้นขลุก ง่วนอยู่ได้ทั้งวันทั้งคืน ไม่เอาใจใส่ร่างกาย การแต่งเนื้อแต่งตัว อะอะไรจะเกิดขึ้นก็ไม่สนใจ เรื่องอื่นเกิดขึ้นใกล้ๆ บางทีก็ไม่รู้ตัว ทำจนลืมวันลืมคืน ลืมกินลืมนอน ความมีใจจดจ่อฝักใฝ่เช่นนี้ ย่อมทำให้สมาธิเกิดขึ้น จิตจะแน่ว แน่นแนบสนิทในกิจที่ทำมีกำลังมาเฉพาะสำหรับกิจนั้น เรียกว่าเป็นจิตตสมาธิ พร้อมนั้นก็เกิดความเพียรสร้างสรรค์ร่วมสนับสนุนไปด้วย

4. วิมังสา คือ ความสอบสวนไตร่ตรอง ได้แก่ การใช้ปัญญาพิจารณาหมั่นใคร่ครวญ ตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบขอยิ่งหย่อน เกินเลยบกพร่องหรือขัดข้องเป็นต้นในกิจที่ทำ รู้จักทดลองและคิดค้นหาทางแก้ไขปรับปรุง ข้อนี้ เป็นการใช้ปัญญาชักนำสมาธิ ซึ่งจะเห็นได้ไม่ยาก คนมีวิมังสาชอบคิดค้นหาเหตุผล ชอบสอบสวนทดลอง เมื่อทำอะไร ก็คิดพิจารณาทดสอบไป เช่น คิดว่าผลนี้เกิดจากเหตุอะไร ทำไมจึงเป็นอย่างนี้ ผลคราวนี้เกิดจากปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบเหล่านี้เท่านั้น ถ้าองค์ประกอบนี้ออกเสียจะเป็นอย่างไร ถ้าเพิ่มองค์ประกอบนี้เข้าไปแทน จะเกิดผลอย่างนี้ ลองเปลี่ยนองค์ประกอบนั้นแล้ว ไม่เกิดผลอย่างที่คาดหมาย เป็นเพราะอะไร จะแก้ไขที่จุดไหน

วงจรคุณภาพกับหลักอิทธิบาท 4

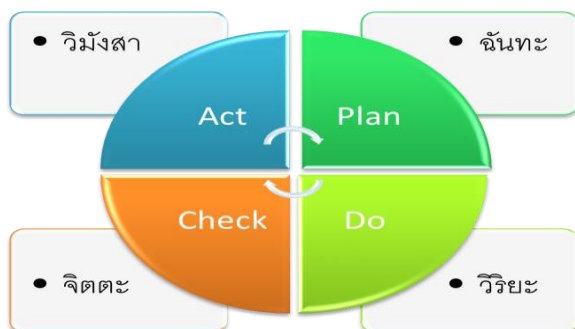
แผน คือ กระบวนการพิจารณาการตัดสินใจล่วงหน้าในการวิเคราะห์ที่มีเหตุผลในเชิงระบบเข้าสู่กระบวนการของการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลยิ่งขึ้นเป็นแนวคิด กลางๆมีความยืดหยุ่น ที่สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติได้ เหตุผลที่ต้องวางแผนเพื่อขจัดปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการดำเนินงาน ปรับสภาพปัจจุบันให้เป็นสภาพที่พึงประสงค์ ลดระยะเวลาในการทำงาน และก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ต้องการ

การกระทำ หมายถึง การดำเนินการตามแผน อาจเป็นการทำตามโครงสร้างที่รองรับเพื่อให้บรรลุหรือสำเร็จตามแผนที่วางไว้

การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน หมายถึง การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของการดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้

การดำเนินการให้เหมาะสม หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนาแผน อาจประกอบด้วย การนำผลการ ประเมินมาวิเคราะห์ว่ามีโครงสร้าง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่

ควรปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่อยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และต้องมีการปรับปรุงตามผลการประเมิน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในสิ่งนั้น เมื่อบุคคลมีความพอใจรักใคร่ในสิ่งที่สนใจหรืออยู่ในความรับผิดชอบย่อมคิดวิเคราะห์วางแผนการทำงานอย่างรอบคอบเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงมีความตรงกับการวางแผน (Plan)

วิริยะ ความพากเพียรในสิ่งนั้น มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติ ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากในการดำเนินงานนั้น ตรงกับการปฏิบัติตามแผน (Do)

จิตตะ การเอาใจใส่ฝักใฝ่ในสิ่งนั้น หมั่นทบทวนตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามแผน ตรงกับการตรวจสอบ (Check)

วิมังสา หมั่นสอดส่องในเหตุผลของสิ่งนั้นด้วยปัญญา เพื่อนำเหตุแห่งความไม่สำเร็จไปใช้ในการพัฒนาแผนการปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ตรงกับการดำเนินการให้เหมาะสม (Act)

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพตามแนวพระพุทธศาสนา

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพตามแนวพระพุทธศาสนา คือ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพตามหลักของอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย

1. การวางแผนด้วยฉันทะ มีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ความสำคัญ ก่อนหลัง ทำให้ทุกคนเกิดความชอบในแผน ไม่ใช่วางแผนเพราะเจ้านายสั่ง หรือวางแผนเพราะตามที่กำหนดไว้ ถ้าเราได้วางแผนตามที่ทุกฝ่ายพอใจ ทุกคนจะทำงานอย่างมีความสุขมากขึ้น เช่น การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน วางแผน ประชุม แสดงความคิดเห็นร่วมกันในการกำหนดกิจกรรม การจัดตั้งงบประมาณ การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ โดยดำเนินการให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรในการเข้าร่วมอบรมทางวิชาการ หรือการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และโรงเรียนควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้าน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล การวิเคราะห์ผลสอบของนักเรียนในแต่ละปีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ได้ดีขึ้น

2. การปฏิบัติตามแผนด้วยวิริยะ ต้องมีความอดทน ไม่ท้อถอย กระทำซ้ำๆ ในทิศทางที่ถูกต้อง จนบรรลุผลสำเร็จ เช่น จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง สร้างความตระหนักให้กับครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมทักษะการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ มีการวัดผลประเมินผลประจำเดือนให้กับนักเรียน และนำผลนั้นมาวิเคราะห์หาแนวทางพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดทำปฏิทินนิเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อการนิเทศ ติดตาม กำกับชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ โดยการสัมภาษณ์ พูดคุย กับครูผู้สอน และนักเรียน เพื่อหาแนวทางพัฒนาร่วมกัน

3. การตรวจสอบด้วยจิตตะ คือความตั้งใจ เอาใจใส่ และสามารถติดตามผลได้ทันทั่วทั้งที่ได้ทุกเวลา ไม่ต้องรอการประชุมครั้งต่อไป การติดตามความก้าวหน้าของโครงการ ควรมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เช่น จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนถึงพฤติกรรมด้านการเรียนของนักเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองช่วยปรับพฤติกรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้ พร้อมทั้งให้มีการรายงานผลการติดตามเป็นระยะ ๆ เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน เพื่อการนิเทศ ติดตาม กำกับชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง และจัดให้มีศึกษานิเทศก์ออกติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูประจำทุกเดือน มีการนิเทศกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง โดยการวัด ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การสังเกตการสอนของครู เพื่อนำผลมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาปรับปรุง

4. การปรับปรุงด้วยวิมังสา ทบทวนสิ่งที่ได้ทำมา ว่ามีผลดีผลเสียอย่างไรเพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาเป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เมื่อเห็นผลของการกระทำแล้ว ก็คิดปรับปรุงแผน ทุกฝ่ายควรจะต้องได้ว่า ทำไมเราจึงทำกิจกรรมนั้นๆ เมื่อได้ผลมาไม่ตรงกับที่วางไว้ ก็ควรมาพิจารณาหาเหตุ เพื่อนำกลับไปแก้ปัญหา เช่น รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ เพื่อร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงในส่วนที่ยังด้อย จัดทำระบบสารสนเทศ ฐานข้อมูลวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ไปพัฒนาต่อไป และจัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เพื่อเผยแพร่ให้กับผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าไปดูผลการเรียนของบุตรหลาน และที่สำคัญโรงเรียนต้องจัดทำรายงานประเมินตนเองประจำปีการศึกษา (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป เพื่อร่วมกันปรับปรุง พัฒนา ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่อไป

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพตามแนวพระพุทธศาสนา คือ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพตามหลักของอิทธิบาท กล่าวคือ ต้องมีความพอใจใส่ใจ และมีใจรักในการวางแผน เพื่อในแผนที่วางไว้ประสบความสำเร็จมากที่สุด เมื่อถึงขั้นตอนของการนำแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติใช้งานจริง ก็ทำตามแผนที่วางไว้ด้วยความอดทนและอดกลั้นมีความเพียรพยายามไม่ย่อท้อ

จนกว่างานนั้นจะประสบความสำเร็จตามแผนที่วางเอาไว้เมื่อมีความใส่ใจมากกว่าปกติ ผลที่ออกมาที่ย่อมที่เกินความคาดหมาย คือ การสำเร็จประโยชน์เพื่อการศึกษาอย่างจริงจังหรือมีการต่อยอดความสำเร็จจากที่คาดหวังเอาไว้ ต้องแก้ไขและปรับปรุงให้ถูกต้องตรงกับแผนที่วางไว้แต่ต้นเพื่อผลประโยชน์คุณภาพทางการบริหารการศึกษอย่างเต็มที่ หลักอภิยาบท 4 ว่าด้วย ฉันทะ พอใจ, วิริยะ ความพากเพียร, จิตตะ ความเอาใจใส่, วิมังสะ หมั่นไตร่ตรองงานที่ทำ อันเป็นผลให้การทำงานมีผลดี ทำให้การทำงานมีความรอบคอบถี่ถ้วน และเกิดประโยชน์มากที่สุดมีคุณภาพที่สุด เพราะใส่ใจในงานที่จะทำจึงมีผลของความสำเร็จที่ต่อยอดความสำเร็จ

สรุป

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะพัฒนาและผลักดันให้นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุเป้าหมาย จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ส่วนวงจรเดมมิง ซึ่งมีหลักอยู่ 4 ประการ (PDCA) ประกอบด้วย P : Plan การวางแผนในการบริหารให้ประสบความสำเร็จตามนโยบายที่ตั้งไว้, D : Do ลงมือทำตามแผนที่ตั้งไว้, C : Check หมั่นตรวจสอบข้อบกพร่อง มิให้เกิดความผิดพลาดในงาน และ A : Action เมื่อพบข้อบกพร่องผิดพลาด ก็แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น เปรียบได้กับการบริหารของหลักอภิยาบท 4 ในทางพระพุทธศาสนาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีอยู่ 4 ประการ คือ 1) ฉันทะ มีความพอใจในการบริหารงานให้สำเร็จตามแผนที่ตั้ง, 2) วิริยะ มีความอุตสาหะขยันหมั่นเพียร ในการบริหารงานสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามมาตรฐานของสถานศึกษา 3) จิตตะ ความเอาใจใส่ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทุกขั้นตอนมิให้เกิดความผิดพลาด และ 4) วิมังสา มีใจจดจ่ออยู่กับงานบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จโดยการตรวจสอบข้อบกพร่องและมีการแก้ไขพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) โดยใช้วงจรคุณภาพ หากพิจารณาแล้วคล้ายกับการทำตามหน้าที่เท่านั้น แต่กระบวนการตามหลักอภิยาบทธรรมนั้น เป็นการทำความด้วยความเต็มใจหรือใส่ใจที่จะทำ ฉะนั้นจึงประสบความสำเร็จเหมือนกัน แต่คุณภาพต่างกัน คือการทำตามหน้าที่นั้นประสบความสำเร็จแล้วจบ แต่การทำด้วยใจรักนั้นเมื่อประสบความสำเร็จแล้ว ยังมีใจรักที่จะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไปอีก จะเห็นได้ว่า การบริหารตามหลักของเดมมิงเป็นการทำตามหน้าที่หากจะให้ต้องมีความเต็มใจที่จะทำตามหลักของอภิยาบทธรรมด้วย เพื่อจะประสบความสำเร็จและพร้อมที่จะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ศุภสกลาตพรวัว, 2542.

- เนตร์พัฒนา ยาวีราช, **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์**, พิมพ์ครั้งที่ 7, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ทรูปเพิ้ล กรุ๊ป จำกัด, 2552), หน้า 1.
- พระครูกิตติญาณวิสิฐ และ อภิชัย นุชเนื่อง, “การบริหารการศึกษาแบบคุณภาพตามหลักอิทธิบาทธรรม”, **บทความวิชาการ**, วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กันยายน – ธันวาคม), 2557.
- พระธรรมปลูก (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสนฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ 11, กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2546.
- พัชรี หอมริน, “แนวทางการบริหารเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มโรงเรียนลานกระบือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร), 2558.
- วีระพล บดีรัฐ, **PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ**, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ), 2543.
- ศักดิ์ดา กะแหมะเตบ, นพรัตน์ ชัยเรืองและประยงค์ ชูรักษ์, แนวทางการพัฒนางานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2, **บทความวิชาการ**, วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ฉบับที่ 10 (ก.ค.- ธ.ค. 2561, หน้า 159 – 171
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558ก, หน้า 40.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559, (กรุงเทพฯ : เดอะบุคส์), 2555.
- อภิวัฒน์ แสนคุ้ม, “การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยนวัตกรรม “School Test”, **วารสารวิชาการ**, ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน-มิถุนายน, 2561, หน้า 19 – 29.
- อรสา ดีทุ่ง, กลยุทธ์การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต**, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2558.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, การวิเคราะห์และสังเคราะห์กลยุทธ์การนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน: พหุกรณีศึกษาโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาในระดับดี, **รายงานการวิจัย**, 2556.
- สถาบันทางการทดสอบแห่งชาติ (online) สืบค้นจาก
<https://www.niets.or.th/th/> (วันที่ 10 สิงหาคม 2563)
- PDCA คือ อิทธิบาท 4 จริตใหม่ (online) สืบค้นจาก
- PDCA วงจรบริหารงานคุณภาพ Vs อิทธิบาท 4 หนทางสู่ความสำเร็จ(online) สืบค้นจาก
<https://www.blockdit.com/posts/5e6facd25a3d941c6fe91885>(วันที่ 11 สิงหาคม 2563)